

MS-tauti eli multippeliskleroosi

Mikä on MS-tauti?

MS-taudin oireet

MS-taudista yleisesti

MS-taudin diagnoosi

MS-taudin eteneminen

MS-taudin hoito

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

MS-tauti

Mikä on MS-tauti?

MS-taudin oireet

MS-taudista yleisesti

MS-taudin diagnoosi

MS-taudin eteneminen

MS-taudin hoito

MS-tauti on keskushermoston haiapesäkkeinen sairaus, jonka oireet aiheutuvat ioko suoranaisesta

hermokudoksen vauriosta tai tulehdusvälittäjäaineiden vaikutuksesta hermosoluihin. Taudin alkuperää ei tunneta vielä yksityiskohtaisesti, mutta autoimmunitietin säätelyn häiriö ja sen aiheuttamat tulehdusmuutokset keskushermostossa (aivoissa ja selkäytimessä) vaurioittavat hermoratoja ja aivosoluja heikentäen siten fyysisiä toimintoja ja tiedonkäsittelyä.

Myös virusten osuutta taudin synnyssä on tutkittu paljon, mutta yksittäistä merkittävää taudin aiheuttajaa ei ole vielä kyetty tunnistamaan. Naisilla sairaus näyttäisi olevan jonkin verran yleisempää kuin miehillä. MS-tauti on nuorten ja työikäisten ihmisten sairaus ja MS-taudin ensioireet alkavat tavallisimmin 30 v. iässä.

Suomessa MS-tautiin sairastuu vuosittain arviolta noin 13/100 000 ja Suomessa yli 10 000 ihmisellä on MS-taudin diagnoosi (lähde www.neurorekisteri.fi).

MS-tauti vahingoittaa keskushermostoa (aivot ja selkäydin). Sairaudelle on tyypillistä tautimuutosten jakautuminen pesäkkeisesti ja sattumanvaraisesti. Tulehdusprosessi kohdistuu hermosolun myeliinituppeen. Yleisimmin MS-tauti vaikuttaa näköhermoissa, isojen aivojen syvissä osissa, pikkuaivoissa ja selkäytimessä. Sairaus kuitenkin säästää pitkälti muun elimistön: ihon, lihakset, luuston, sydämen, suoliston, virtsarakon ja sisäelimet, mutta saattaa aiheuttaa toiminnan häiriöitä näissäkin elimissä keskushermostollisen säätelyhäiriön johdosta. Rasituksen sietokyvyn aleneminen on myös tavallinen MS-taudin oire.

MS-tauti esiintyy yleisimmin ns. aaltomaisena tautimuotona, jolle ovat ominaisia ajoittain esiintyvät muutaman viikon kestävät pahenemisvaiheet, joista aiheutuu hermoston toimintahäiriöitä (näön heikkeneminen, voiman tai tunnon heikkous, huimaus). Tauti esiintyy yksilöllisesti ja voi myös olla hyvin lievä tai voimakkaasti etenevä. Aaltoileva eli relapsoiva taudin muoto (RRMS) muuttuu useimmilla ajan kuluessa ns. toissijaisesti eteneväksi eli sekundaaris-progressiviseksi tautimuodoksi (SPMS). Tässä vaiheessa näkyvät pahenemisvaiheet vähenevät pikkuhiljaa mutta sairaudesta johtuvia muita oireita voi esiintyä enemmän ja sairauden aiheuttama haitta lisääntyy. MS-taudista tunnetaan myös ns. ensisijaisesti etenevä muoto (PPMS), johon voi myös kuulua pahenemisvaihteita, mutta toimintakyvyn vajeus etenee tasaisesti.

Sekä aaltoilevan, primaaristi etenevän että toissijaisesti etenevän aktiivisen taudin hoitoon on kehitetty lääkkeitä.

Nykypäivän lääkehoito on kehittynyt paljon ja kehittyä edelleen. Lääkehoitovaihtoehdot on porrastettu aktiivisen- ja erittäin aktiivisen MS-taudin hoidon lääkkeisiin.

Aktiivinen aaltomainen MS-tauti

- beetainterferoni
- dimetyylifumaraatti
- glatirameeriasetaatti
- okrelitsumabi
- teriflunomidi

Erittäin aktiivinen aaltomainen MS-tauti

- alemtutsumabi
- fingolimodi
- kladribiini
- mitoksantroni
- natalitsumabi
- okrelitsumabi

Aktiivinen ensisijaisesti etenevä MS-tauti

- okrelitsumabi

Aktiivinen toissijaisesti etenevä MS-tauti

- siponimodi

MS-taudin pahenemisvaiheita voidaan hoitaa käyttämällä suuriannoksista metyyliiprednisolonihoitoa. Vaikeiden akuuttien pahenemisvaiheiden hoitoon on myös muita keinoja. MS-taudin itsehoitoon kuuluvat hyvästä yleisterveydestä huolehtiminen, liikunta, terveellinen ruokavalio ja tupakoinnin välttäminen.

Lähteet:

- MS-tauti: Käypä hoito -suositus (viitattu 1.7.2020).
- <https://www.neurorekisteri.fi/hoidon-vaikuttavuus-1>

Päivitetty 1.7.2020

Source URL: <https://www.novartis.com/fi-fi/potilaille-ja-omaisille/tietoa-terveydesta/ms-tauti-eli-multippeliskleroosi>

List of links present in page

- <https://www.novartis.com/fi-fi/fi-fi/potilaille-ja-omaisille/tietoa-terveydesta/ms-tauti-eli-multippeliskleroosi>
- #paragraph--video6031
- <https://www.neurorekisteri.fi/>
- <https://www.neurorekisteri.fi/hoidon-vaikuttavuus-1>